

Załącznik do Uchwały
Rady Gminy Świąciechowa
z dnia

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA ROK 2023**

WSTĘP

Przemocą w rodzinie w myśl ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) należy rozumieć jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, dziećmi, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, np. popychanie, bicie, kopanie, szarpanie, duszenie, krępowanie ruchów, przypalanie papierosem itp.
2. Przemoc psychiczna – zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, osądzanie, krytykowanie, straszenie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu itp.
3. Przemoc seksualna – to zachowanie mające na celu zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, zachowania naruszające intymność np. wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych itp.
4. Przemoc ekonomiczna – wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawieniem środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla

przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, kradzież, zabieranie pieniędzy, zaciąganie kredytów bez zgody partnera, sprzedawanie osobistych rzeczy itp.

5. Zaniedbanie – wiąże się z niezaspakajaniem podstawowych potrzeb, np. jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokożenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

Przemoc domowa jak już wcześniej wspomniano rzadko bywa zjawiskiem jednorazowym. Cechuje ją pewnego rodzaju prawidłowość, czy powtarzalność zachowań. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastania napięcia - charakteryzuje pojawieniem się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Sprawca staje się drażliwy, każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury.
2. Faza ostrej przemocy – napięcie, które narastało w sprawcy, znajduje upust. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książką, kablem, paskiem itp.).
3. Faza miodowego miesiąca – sprawca po wyładowaniu swoich emocji wie, że przekroczył granicę, zaczyna przeproszać, szczerze żałuje swojego zachowania, okazuje ciepło, miłość, przynosi kwiaty, prezenty, dba o drugą stronę.

I. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Święciechowa.

Szacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Są to zachowania nieakceptowane społecznie, toteż wielu prawdopodobnie ukrywa takie fakty.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

A. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Święciechowa.

Gmina Święciechowa liczy 9397 mieszkańców (na dzień 31.12.2021 r.)

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie na koniec grudnia 2021 r. r. wynosiła 70 osób, w tym bezrobotni długotrwale 28 osób.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Święciechowie wynosi 109, w tym 210 osób w rodzinie (na dzień 31.12.2021 r.) Do najczęstszych powodów udzielania pomocy zalicza się: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo.

B. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Święciechowa na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na terenie Gminy Święciechowa przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym. Dominującym problemem jest alkoholizm, a następnie zaburzenia psychiczne.

W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. Procedura „Niebieskiej Karty”.

Ze statystyk Zespołu Interdyscyplinarnego w Świąciechowie wynika, że w roku 2022 r. założono 8 Niebieskich Kart.

Tab. 1 Liczba założonych Niebieskich Kart w Gminie Świąciechowa w latach 2020-2022

Lata	Liczba Niebieskich Kart	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci w rodzinie
2020	10	42	15
2021	9	28	10
2022	8	25	8

Źródło: opracowanie własne (dane na dzień 31.10.2022 r.).

Tab. 2 Liczba przeprowadzonych interwencji Policji w Gminie Świąciechowa w latach 2020 – 2022

Lata	Liczba interwencji domowych ogółem	W tym dotyczące przemocy w rodzinie
2020	25	13
2021	22	6
2022	9	3

Źródło: dane Rewiru Dzielnicowych w Świąciechowie (dane na dzień 31.10.2022 r.).

II. Cele programu.

Celem głównym tworzenia programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak na edukowanie osób stosujących przemoc, korygowanie agresywnych zachowań i postaw.

Cele szczegółowe:

- 1 Wpieranie i pomoc rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadania:

- 1.1. Diagnoza i monitoring skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- 1.2. Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
- 1.3. Udzielania wsparcia poprzez pracę socjalną.
- 1.4. Udzielania informacji o instytucjach oraz możliwościach uzyskania pomocy.
- 1.5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 1.6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, przemocy w rodzinie, narkomanii.

Sformatowane: Punktory i numeracja

- 2 Zwiększenie kompetencji służb społecznych.

Zadanie:

- 2.1. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych zaangażowanych w pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sformatowane: Punktory i numeracja

3 Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.**Sformatowane:** Punktory i numeracja

Zadania:

- 3.1. Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o programach profilaktycznych i korekcyjno – edukacyjnych.
- 3.2. Kolportaż materiałów informacyjnych.

III. Adresaci programu.

Program skierowany jest do:

1. ogółu społeczeństwa, w tym zagrożonych przemocą w rodzinie;
2. osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. osób stosujących przemoc w rodzinie;
4. świadków przemocy;
5. wszystkich instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

IV. Realizatorzy programu.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świąciechowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Posterunek Policji,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. placówki oświatowo - wychowawcze,
4. Zakład Opieki Zdrowotnej,
5. organizacje pozarządowe,
6. parafie,

Instytucje współpracujące w realizacji programu:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie
2. Sąd Rejonowy w Lesznie
3. Poradnie leczenia uzależnień
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Lesznie
5. inne

V. Przewidywane efekty działań wynikających z realizacji programu.

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
2. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
4. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.

VI. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na rok 2023 w Gminie Świąciechowa są:

1. środki własne

2. środki zewnętrzne

VII. Monitoring programu.

Ocena programu będzie odbywać się poprzez sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w danym roku kalendarzowym, które zostanie przedłożone do końca marca każdego roku Radzie Gminy Święciechowa z potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.

Podstawy prawne programu:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138ze zm.)
6. Uchwała Nr XXXV/282/2014 Rady Gminy Święciechowa z dnia 08 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Święciechowa na lata 2014 – 2024.